

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ
1
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
7
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
1973

σοσιαλιστική

ΕΚΦΡΑΣΗ

οργανο της σοσιαλιστικής νεολαίας (ΕΔΕΝ)

Οι σημερινοί νέοι, οι αληθινά νέοι, μορφωμένοι και τεχνίτες, αυτοί που δέν έφτασαν ακόμα στά τριάντα πέντε, πρέπει ν' αρχίσουν ν' αναλαμβάνουν τίς ευθύνες τους. Νά τους γίνει συνείδηση ότι ο τόπος από δώ και πέρα, τους ανήκει. Οι σημερινοί νέοι είναι αυτοί που θά τόν κυβερνήσουν, αύριο. Απ' αυτούς θά έξαρτηθεί η ιστορική πορεία του πρόσ μιά δημοκρατική αναγέννηση ή πρόσ καινούργιες καταστροφές. Πρέπει νά ξεχωρίσουν ποιές ιδεολογίες, ποιές φιλοσοφίες, ποιούς αρχηγούς θ' ακολουθήσουν. Πρέπει νά πάρουν θέση. Η απάθεια και ο ετσιθελισμός ανήκουν σ' άλλους καιρούς. Υπάρχουν δυο μεγάλες κατηγορίες ιδεολογιών, φιλοσοφιών, αρχηγών, συστημάτων. Η μιά είναι η κατηγορία, στην οποία ανήκουν όσοι και όσα φέρνουν τόν άνθρωπο κοντά στον άνθρωπο. Στην άλλη κατηγορία ανήκουν όσοι και όσα απομακρύνουν τόν άνθρωπο από τόν άνθρωπο. Στην μιά ανήκουν οι σπαδοί τής ζωής, στην άλλη οι σπαδοί τού θανάτου. Η εκλογή ανήκει σέ μάς, αδέλφια!

ΝΑΙ, σ' ότι κάνει τόν άνθρωπο πιό ανθρώπινο. ΟΧΙ, σ' ότι κάνει τόν άνθρωπο κτήνος. Αυτή είναι η εκλογή μας, αυτή η μοναδική μας αποστολή. Όσοι πιστοί ας έλθουν νά σταθούν δίπλα μας.

Διεθνής κατάσταση

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Η Λατινική Αμερική είναι ή χώρα τών επαναστάσεων γιατί οι λαοί τής στερήθηκαν τό δικαίωμα νά αποφασίζουν νά τήν τύχη τους. Η τοπική ολιγαρχία συνεργάστηκε μέ τόν Αμερικάνικο Ιμπεριαλισμό γιά τήν εκμετάλλευση τών εθνικών πλουτοπαραγωγικών πηγών και τών λαών τής Λατινικής Αμερικής. Η σημερινή καταπίεση, τά βασανιστήρια και ή βίαιη πολιτική ένταση στή Λατινική Αμερική είναι αποτέλεσμα οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών αδικιών. Έτσι είναι καθήκον τών σοσιαλιστών σ' όλον τόν κόσμο νά ταυτιστούν πιστά μέ αυτούς παύ πολέμου γιά κοινωνική δικαιοσύνη και εθνική ανεξαρτησία στήν Λατινική Αμερική.

Η εσωτερική κατάσταση στήν Λατινική Αμερική είναι αποτέλεσμα ενός αγροτικού φεουδαλισμού που παραμένει μέσω τής ιμπεριαλιστικής επίθεσης και που στοματά κάθε πραγματική οικονομική ανάπτυξη και εξέλιξη τής τάξεως. Μόνο μιά δυναμική σοσιαλιστική πολιτική μπορεί νά φέρη αυτή τήν ανάπτυξη. Αυτή πρέπει νά βασιστή στίς ανάγκες τού λαού και τήν ενεργό συμμετοχή τών λαϊκών μαζών στή πολιτική ζωή. Η αντίδραστική συμμαχία τών μεγαλοκτηματιών, τής Καθολικής εκκλησίας, τών καπιταλιστών και τών στρατιωτικών πρέπει νά συντριβή.

Η πολιτική δομή τών χωρών τής Λατινικής Αμερικής δέν είναι ή ίδια. Έτσι ή πραγματοποίηση σοσιαλιστικών ιδεών άπαιτεί διαφορετικές μεθόδους έχοντας υπ' όψη τήν ανάπτυξη τών χωρών και τών λαϊκών μαζών. Αυτό φαίνεται καθαρά από τά παραδείγματα τής Κούβας και τής Χιλής.

Στή Λατιν. Αμερική ή Κούβα κατέχει μιά μοναδική θέση. Μέ τήν επανάσταση τού 59 ενάντια τής δικτατορίας τού Μπατίστα, ή Κούβα έγινε ή πρώτη — και μέχρι τώρα ή μόνη — χώρα που άπολλάχτηκε από τόν οικονομικό και πολιτικό στραγγαλισμό τού Αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Παρ' ό-λες τίς δυσκολίες ή Κούβα άρχισε μιά προοδευτική πολιτική ισοότητος και κοινωνικής ασφάλειας που αξίζει αναγνώριση και ύποστήριξη. Στόν πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα ή Κούβα πραγματοποιεί προχωρημένα πειράματα. Ο όραματισμός τού νέου ανθρώπου που ζει έντελώς άπελευθερωμένος από οικονομική και κοινωνική καταπίεση μέσο στή σοσιαλιστική κοινωνία έχει βρει εύφορο έδαφος στή Κούβα. Πολλοί Λατινοαμερικανοί βλέπουν τήν άπελευθέρωση τής Κούβας από τόν Αμερικάνικο ιμπεριαλισμό και τήν μετέπειτα ανάπτυξη τής σαν παραδείγματα πρόσ μίμησης.

Παρ' όλη τήν επέμβαση τής τοπικής ολιγαρχίας και τήν Αμερικανική επίθεση, ό Σολβατόρ Αλιέντε και ή λαϊκή του κυβέρνηση πήρουν τήν έξουσία στή Χιλή τό 1970 μέ κοινοβουλευτικές εκλογές.

Στά τρία χρόνια που ή Λαϊκή Κυβέρνηση βρίσκεται στήν έξουσία μεγάλης κλίμακας αγροτικές μεταρρυθμίσεις έχουν επιτευχθή, οι τράπεζες έχουν γίνει κρατικές, και οι πλουτοπαραγωγικές πηγές έχουν κρατικοποιηθή. Ταυτόχρονα τό βιοτικό επίπεδο τών εργατών και τών χωρικών έχει αυ-

ξηθή σημαντικά. Πάντως ό δρόμος τής Χιλής πρόσ τό σοσιαλισμό μέσω τού κοινοβουλευτισμού βρίσκεται ακόμα υπό τήν άπειλή τών Αμερικάνων Ιμπεριαλιστών και τών τοπικών αντιδραστικών δυνάμεων.

Η Σοσιαλιστική Νεολαία ύποστηρίζει σταθερά τήν Κούβα και τή Χιλή στόν άγώνα γιά εθνική ανεξαρτησία και τό δικαίωμα τής αυτοδιάθεσης και καταδικάζει τόν άποκλεισμό τής Κούβας από τήν Ούάσιγκτων και τήν πολιτική και οικονομική επίθεση τών ΗΠΑ ενάντια τής Χιλής.

Η Σοσιαλιστική Νεολαία διακηρύσσει τή συμπαράσταση τής σε όλες τίς πολιτικές δυνάμεις που εργάζονται γιά τήν άπελευθέρωση τής Λατινικής Αμερικής μέ τήν άσπι-κή κοινωνία σαν σκοπό. Η εκλογή πολιτικών μέσων δέν ει-

ναι κατ' ανάγκην τό άποφασιστικό έρώτημα γιά τούς Λατινοαμερικανούς Σοσιαλιστές. Τό δίλημμα τής επανάστασης ή τής βαθμιαίας δημοκρατικής εξέλιξης, τού άνταρτοπολέμου ή άλλων μη κοινοβουλευτικών μεθόδων δέν μπορεί νά άπαντηθή γενικά γιά όλόκληρη τήν ήπειρο.

Γιά νά μπορέση ή Σοσιαλιστική Νεολαία νά ύποστηρίξη πιό ενεργά τόν άγώνα γιά τήν άπελευθέρωση τής Λατινικής Αμερικής, άπαιτούντο περισσότερες έπαφές μέ τούς άγωνιζόμενους Λατινοαμερικανούς συντρόφους και πολύ καλύτερες πληροφορίες. Γι' αυτό ή Σοσιαλιστική Νεολαία πρέπει νά καλύτερευση πολύ τή συνεργασία τής μέ τό σοσιαλιστικό και άλλα άπελευθερωτικά κινήματα στή Λατινική Αμερική.

Απόψεις πάνω στό Έθνικό θέμα

Η ΝΕΑ ΦΑΣΗ

Ασφαλέστατα τά σημαντικότερα γεγονότα στίς κυπριακές εξελίξεις τόν περασμένο μήνα, ήταν ή ανακάλυψη εκ μέρους τών δυνάμεων ασφάλειας τού σχεδίου «ΑΠΟΛΛΩΝ», και οι δηλώσεις Παπαδόπουλου. Όποσδήποτε τά δυο γεγονότα δέν μπορούν νά εξεταστούν τό ένα ανεξάρτητα από τό άλλο γιατί τό δεύτερο ήταν αποτέλεσμα τού πρώτου.

Έξ άλλου ή ίδια δομή τού πραξικοπηματικού σχεδίου (κατασκευασμένου όποσδήποτε όχι από τό Γρίβα) δείχνει ότι, σε περίπτωση που τό σχέδιο θά έτίθετο σε έφωρμγή, και μέ τίς καλύτερες άκόμα γιά τόν Γρίβα προϋποθέσεις, ό ίδιος θά παραμεριζόταν πρόσ όφελος τής από καιρού καιροφλακτούσης ντόπιας πολιτικής συνωμοσίας. Η δέ διχοτόμηση θά δημιου-

γόταν ΝΤΕ ΦΑΚΤΟ από τίς πρώτες στιγμές τής έκδήλωσης τού πραξικοπήματος. (Δέν είναι καθόλου τυχαίο τό γεγονός ότι ή επαρχία Κερύνειας δέν συμπεριλαμβανόταν μεταξύ τών στόχων τών δυνάμεων τού Γρίβα).

Από τή μιά πλευρά ή άποτυχία τού Γρίβα, νά δημιουργήση τίς προϋποθέσεις εκεινες που θά επέτρεπαν, μιά πιό άμεση και άπροκάλυπτη επέμβαση τής χούντας στό Κυπριακό πράγμα και τίς συνθήκες, και που θά καταστούσαν τό Μακάριο άνικανοώς πρόσ τόν έλεγχο τής εσωτερικής κατάστασης. Από τήν άλλη πλευρά, ή σμετάκλητη άπόφαση τού λαού και τού Κράτους, νά άντισταθούν στή «Γριβική άψη» τής συνωμοσίας. Ανάγκασαν

τήν χούντα σε μιά όπισθοχώρηση θέσεων άπέναντι στό Γρίβα, άντανάληση τών όποιων είναι και ή περιδότη «Δήλωση Παπαδόπουλου». Η έγκατάλειψη τού Γρίβα από τήν χούντα φαίνεται καθαρά και από τά πρόσφατα δημοσιεύματα τών Γριβικών έφημερίδων.

Έν τώ μεταξύ οι εξελίξεις στόν Μεσανατολικό χώρο άδηγούν αναπόφευκτα στήν άναμονή νέα Μεσανατολικής κρίσης. Τό «κλείσιμο» τού κυπριακού, προβάλλει τώρα όσο ποτέ άπαραίτητο γιά τούς Αμερικανούς ιμπεριαλιστές. Η φόρμουλα λύσης ύπάρχει μένει νά εξερευνηθούν νέοι τρόποι διοχέτευσης τής. Γίνεται λοιπόν φανερό, ό τι μπαίνουμε σε νέο κύκλο εξελίξεων. Η τακτική τής διάβρωσης τού λαού και τού

Κράτους εκ τών έξω και διά τής βίας, φαίνεται ότι έγκαταλείπεται τουλάχιστον κατά τό παρόν στάδιο. Η προσπάθεια διάβρωσης, γίνεται τώρα σε Μακαριακισμό και τόν ίδιο τό Μακάριο. Έμφαρίζουν τά ίδια παλιά τρύκς γιά νά παραπλανήσουν τόν λαό και νά άνατρέψουν τόν άντιστασιακό ύπόβαθρο τού άγώνα. Μέ σκοπό τόν εκδυσπισμό λαού και ήγέτου γιά άποδοχή άντεθνικής λύσης διά μέσου τών ένδοκυπριακών.

Η όργανωμένη, ντόπια πολιτική συνωμοσία και οι περιπλανώμενοι εθνικόφρονες, οι μεγάλοι άπόντες από τίς ώρες τής κρίσης, ξεπεριούν τώρα σε Μακαριακισμό και τόν ίδιο τό Μακάριο. Έμφαρίζουν τά ίδια παλιά τρύκς γιά νά παραπλανήσουν τόν λαό και νά άνατρέψουν τόν άντιστασιακό ύπόβαθρο τού άγώνα. Μέ σκοπό τόν εκδυσπισμό λαού και ήγέτου γιά άποδοχή άντεθνικής λύσης διά μέσου τών ένδοκυπριακών. «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»

ημερολόγιο

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

● Ο Μαρξιστής πρόεδρος της Χιλής Σαλατόρ Άλιέντε προσπαθεί απεγνωσμένα να σώσει την κυβέρνηση και τη χώρα του. Η Αμερικανική επίθεση άρχισε προτού ακόμη ανέλθει στην εξουσία όπως αποκαλύφθηκε με το σκάνδαλο της ΙΤΤ. Αμέσως μετά την άνοδό του οι ΗΠΑ προσπάθησαν να προκαλέσουν οικονομική κρίση μπλοκάροντας τις αγορές της Χιλής. Αφού απέτυχαν επέστρεψαν και πάλι στο εσωτερικό δημιουργώντας την τελευταία κρίση. Η γελοιότητα των κατηγοριών και των απαιτήσεων της αντιπολίτευσης φτάνει στο όριο. Η σύλληψη της ηγεσίας του νεοφασιστικού κινήματος με την γνωστή πιά από άλλες χώρες ονομασία του — Πατρίδα — 'Ελευθερία' — και η κινητοποίηση του λαού αποτελούν ενθαρρυντικά στοιχεία. Το περίεργο είναι πως οι Αμερικανοί κάνουν το πλάν να επιβεβαιώσουν το αδύνατο της ειρηνικής μετάβασης στο σοσιαλισμό. Φτάνει να θυμηθεί κανείς πως η μόνη λατινοαμερικανική χώρα που ξέφυγε όριστικά από τον Αμερικανικό έλεγχο, η Κούβα, βρήκε το δρόμο της στον ανταρτοπόλεμο. Η άλλη ελπίδα, η Χιλή βρίσκεται υπό συνεχή επίθεση. Το «πείραμα Άλιέντε» εξακολουθεί να βρίσκεται στο επίκεντρο της σοσιαλιστικής σκέψης.

● Ο Γιορτασμός της «νίκης» Γράμμου — Βίτσι αποτελεί πρόκληση στην ικανότητά μας να κρίνουμε σωστά τα αίτια και τις προεκτάσεις του γεγονότος. Ταυτόχρονα αποτελεί προσπάθεια σκοταδισμού και δημιουργίας αντικομμουνιστικής ύστερίας. Μετά από ένα καταστρεπτικό εμφύλιο πόλεμο που η έκβαση του είχε κριθεί, πριν ακόμα αρχίσει στα τραπέζια των συνομιλιών της Γιάλτας, ένα πόλεμο, όπου η ανοιχτή επέμβαση του Αγγλικού στρατού έπαιξε αποφασιστικό ρόλο είναι θλιβερό να συνδυάζεται ο γιορτασμός Γράμμου — Βίτσι με την «πολεμική αρετή των ελλήνων». Στη δημιουργία εντυπώσεων συμβάλλει επίσης η άγνοια της μεταπολεμικής γενιάς για τα γεγονότα του εμφύλιου πολέμου.

Έτσι ενώ για μία περίοδο κρίθηκε σκόπιμο να «ταφούν τη μίση» και η προπαγάνδα της δεξιάς με τα «σαρδελουκόπια» και τους «κομμουνιστικούς γύρους» αφέθηκε να οργιάζει ανεπίσημα, νομίζουμε πως με την επίσημοποίηση της πράξης πρέπει να δοθεί απάντηση με μία πραγματική παρουσίαση των γεγονότων. Έλπίζουμε πως σύντομα θα δημιουργηθεί η κατάλληλη συζήτηση.

● Η Διάσκεψη των Αρχηγών των αδεσμευτών στο Άλγερνι δίνει μία ελπίδα στον κόσμο. Πάντως δε νομίζουμε πως οτιδήποτε το αποφασιστικό θα συμβεί. Ας μη ξεχνούμε πως αν εξαιρέσουμε μία δράκα χώρες οι αδεσμευτοι είναι μόνο τυπικά αδεσμευτοι. Η οικονομική εξάρτηση μίας χώρας από άλλη με την αναπόφευκτη συνέπεια της εκμετάλλευσής της είναι πάντα ο βασικός παράγοντας για το μέτρο της δεσμευσής της. Γι' αυτό θ' ακούσουμε πολλά λόγια για την αλληλεγγύη των αδεσμευτών και λίγη πραγματική συμπαράσταση. Πρέπει στο μέλλον ο θεσμός να γίνει πιο ουσιαστικός.

● Επιτέλους ο Παπαδόπουλος καταδικάσει επίσημα τουλάχιστον τον Γρίβα. Αλλά ως τοποθετήσουμε τα πράγματα στη θέση τους. Οι τελευταίες επιτυχίες της κυβέρνησης είναι αναμφισβήτητες. Η σύλληψη του βασικού σχεδίου της και η εξάρθρωση ομάδων της συνθέτουν την εικόνα της διαλύσεως. Η εμφάνιση του Παπαδόπουλου σαν ειρηνοποιού ήταν η φυσική εξέλιξη της θέσης του. Άλλωστε σκοπός του ούδέποτε υπήρξε η επικράτηση του Γρίβα.

Ο ρόλος του τελευταίου ήταν η δημιουργία ανωμάων καταστάσεων καταλλήλων για την προώθηση διχοτόμων λύσεων. Και όμως η παγίδα έφερε καρπούς. Το λιβάνισμα του Παπαδόπουλου θ' αποτελέσει παράδειγμα επιπόλαιης πολιτικής κρίσης. Και η ύποψια ότι η δήλωση Παπαδοπούλου ήταν αντίλλαγμα της δήλωσης του Μακαρίου την προηγούμενη δεν είναι πολύ καθουραχαστική.

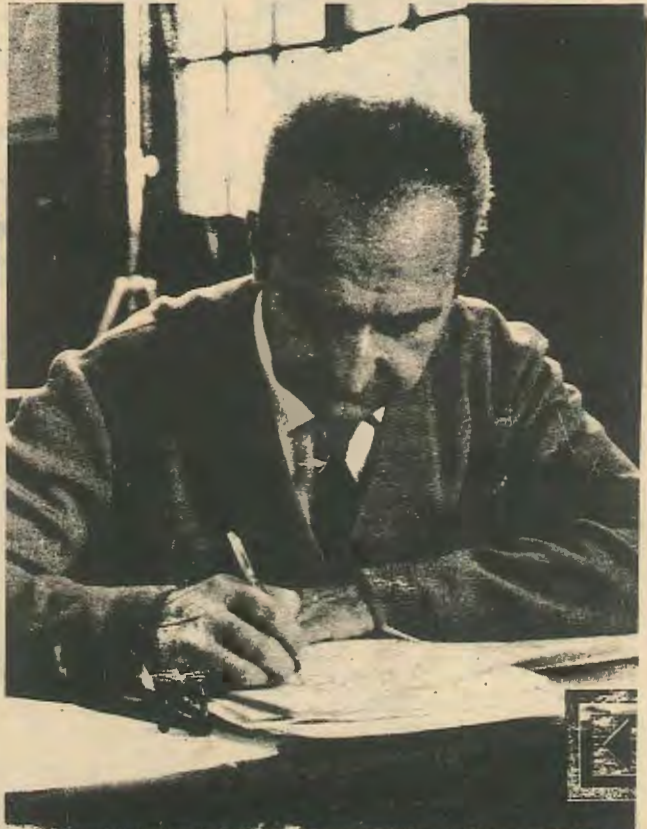
● Οι βόμβες στο Λονδίνο αποτελούν μία νέα κλιμάκωση του Ιρλανδικού. Ας μη ξεχνούμε πως το Εξάσπασμα είναι αποτέλεσμα της δράσεως του Special Branch. Το Special Branch προσέλαβε στην υπηρεσία του δύο ανθρώπους με ποινικό μητρώο στην Βρετανία, τους αδερφούς Littlejohn και τους έστειλε στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας με αποστολή να προκαλέσουν δυναμική δράση της Ιρλανδικής Κυβέρνησης εναντίον του IRA. Οι Αδερφοί συνελήφθησαν και παραδέχτηκαν ένοχη για ληστείες και βομβιστικές ενέργειες που όταν έγιναν απέδωσαν σε δράση του IRA. Η Ιρλανδική κυβέρνηση πράγματι ακλήρυσε τη στάση της. Ακόμα και τώρα όμως, λόγω της οικονομικής εξάρτησής της Ιρλανδίας από τη Βρετανία, η Βρετανική κυβέρνηση ούτε καν καταδέχτηκε να όλολογηθεί για το ζήτημα. Αλλά αν μία κυβέρνηση θεωρεί σωστή την γκαγκοτερική δράση από μέρους της πρέπει να ξέρει τις συνέπειες.

Ένα από τα πιο εμφανή σημερινά χαρακτηριστικά του καπιταλισμού στις πιο ανεπτυγμένες από οικονομική και τεχνική άποψη κοινωνίες, και πρώτα απ' όλα τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, είναι ότι πρόκειται για κοινωνίες χωρίς στόχο, χωρίς σκοπό.

Η παραγωγή για το κέρδος οδηγεί, όπως τόχει ήδη δείξει ο Μάρξ, σε μία παραγωγή για την παραγωγή, δηλαδή μία αναρχική παραγωγή, άσχετη προς τις καθαρά ανθρώπινες ανάγκες του ανθρώπου μόλις περάσουν τα πρώτα στάδια παρουσιάζεται το άπαισιο επακόλουθο της: φτάνουμε στην κατανάλωση για την κατανάλωση, την «άσκηση» του κοινού να καταναλώνει εφευρήματα και κάλ-

καθεστώς; «Θά είναι η πλήρης κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στις φυσικές δυνάμεις, πάνω στην εξωτερική φύση και πάνω στη δική του εσωτερική φυσική ύπσταση. Θά είναι η πλήρης απελευθέρωση και έκφραση των δημιουργικών δυνάμεων του ανθρώπου, στηριγμένη αποκλειστικά στην ολόπλευρη ιστορία των ανθρώπων, που καθιστά την πληρότητα της πορείας αναπτύξεως, αυτοσκοπό». (Κ. Μάρξ, Βάσεις της Κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας). Βασική προϋπόθεση για μία τέτοια αντίστροφη είναι ο Σοσιαλισμός.

Ξεπερνώντας μία εποχή όπου οι ανάγκες μας και οι σκοποί παρουσιάζονται λόγω των ελλείψεων σαν αρνητικά καλούπια, ο σοσιαλι-

—Ο Ροζέ Γκαρωντύ γεννήθηκε στη Μασσαλία το 1913. Μετά από ευρύτατες σπουδές διδάξε φιλοσοφία στα πανεπιστήμια του Κλερμόν — φερράν και του Πουατιέ. Διηύθυνε επίσης το Κέντρο Μαρξιστικών Σπουδών και Έρευνών (CERM) στο Παρίσι και την επιθεώρηση «Κομμουνιστικά Τετράδια». Έλαβε μέρος στην Αντίσταση και τιμήθηκε με τον Πολεμικό Σταυρό και το Αντιστασιακό Μετάλλιο Όμπρίας. Χρημάτισε βουλευτής και Γερουσιαστής. Από νεαρή ηλικία ήταν μέλος του Κ.Κ. Γαλλίας και διετέλεσε επί πολλά χρόνια μέλος του Πολιτικού Γραφείου, Διεγράφη τον Μάρ του 1970.

του Ροζέ Γκαρωντύ

Μόνος ο σοσιαλισμός μπορεί να προσφέρει μίαν ανταλλακτική λύση: να δημιουργήσει το ανθρώπινο μοντέλο ενός τεχνικού πολιτισμού. Όχι καθορίζοντας αυθαίρετα στην κοινωνία έναν στόχο άσχετο προς την ίδια της την ιστορία όπως ήθελαν οι ούτοπιστές, αλλά θέτοντας σε δράση τις δυνατότητες που περιέχει μέσα της.

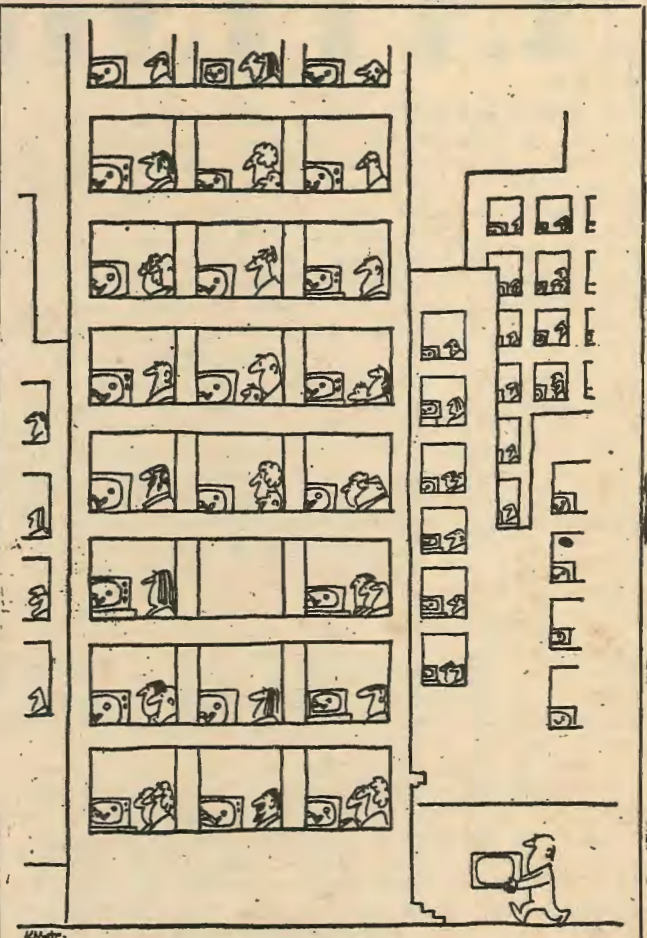
«Στην αστική οικονομία και την αντίστοιχη εποχή — γράφει ο Μάρξ — αντί να έχουμε ολοκληρωμένη ανάπτυξη του ανθρώπου, έχουμε τον ολοκληρωμένο του ακρωτηριασμό. Έχουμε μία παγκόσμια μετατροπή του ανθρώπου σε πράγμα και με μία ριζική αντίστροφη, εκείνο που είναι αυτοσκοπός θυσιάζεται χάριν ενός εξωτερικού στόχου...». Όμως, αναρρωτιέται ο Μάρξ, τι θα είναι ο πλούτος, όταν ξεπεραστούν τα όρια της μορφής που του χάραξε το αστικό

μόδος έχει την αποστολή να απελευθερώσει τον άνθρωπο από τις αλλοτριώσεις που ενυπάρχουν υποχρεωτικά σε όλα τα τοξικά καθεστώτα, και να ικανοποιήσει τις νέες ανάγκες που δημιουργεί η επιασθημονική και τεχνική επανάσταση. Πάνω από όλα πρέπει να ικανοποιηθεί η αποκλειστικά ανθρώπινη ανάγκη να ανθρωπος δημιουργός. Στο όμορφο ούτοπικό του βιβλίο, ο Ουίλλιαμ Μόρρις, φίλος του Ένγκελς, έβαλε τους ανθρώπους του μέλλοντος να λένε: «Επί τέλους, δεν παράγομε πια για το κέρδος αλλά για να ικανοποιούμε τις ανάγκες μας, για να κατακόψουμε την εύτυχία, για να ΖΟΥΜΕ».

Αυτή είναι η κυρία αποστολή του σοσιαλισμού: να προσφέρει σε κάθε άνθρωπο την πραγματική δυνατότητα να γίνει άνθρωπος, δηλαδή δημιουργός σ' όλα τα επίπεδα της κοινωνικής του ζωής: στην οικονομία, στην πολιτική, στην κουλτούρα.

— 'Η στρατεύσεις είναι δι' όλους. Ρωτήστε και τον κύριο...

Του Κώστα Μητρόπουλου

Τό Φόρειν "Οφφισ ψυχαγωγούσε τους έπισήμους με κώλ-γκέρλς

ΛΟΝΔΙΝΟ, 6.

Τό Φόρειν "Οφφισ πληρώνει τους λογαριασμούς των Ιεροδούλων, που αφιερώνουν τις νύκτες τους στην ψυχαγωγία των έπισκεπτομένων τó Λονδίνο άρχηγών ξένων κρατών.

Τούτο αποκαλύπτει η Ιρλανδική καταγωγή Ιεροδούλος, που υπήρξε τó επικεφαλής τού γνωστού σκανδάλου ήθών τού παραβιάζοντας θέτους, στην αυτοβιογραφία της, που θα έρθει τόν ποσοστή μίνα υπό τόν τίτλο 'Εγώ, η Νόρμα Λεβύ.

Η Λεβύ λέγει ότι τά κώλλ - γκέρλς τά προμηθεύει υπάλληλος τού Φόρειν "Οφφισ, υπό τήν συνθηματική έπωνυμία 'Χουάιτ Χάους'. Οι άσπυδοί τού Φόρειν "Οφφισ δέν ήθέλησαν να προσούν σε σφάλια.

Η Λεβύ ήλθε στο προσκήνιο τόν παρελθόνια Μάρξ ως η Ιεροδούλος που έπάλει τά θέληματα της στον λόρδο Λάμπτον, τόν πρώτο εκ τών δύο παρασηφθέντων ύπουργών τής κυβέρνησεως Χιθ. Ο δεύτερος ήταν ό λόρδος Τζέλλικ, που έπίσης παρεδένθη ότι άσπυρνάτο με τά κώλλ - γκέρλς.

Χθές, ό κ. Ντέσμοντ Μπρίγγς — ανεταίρος τού έκδοτικού οίκου 'Μπρίγγς εντ Μπρίγγς, που θα έ-

δωση τήν αυτοβιογραφία τής Λεβύ, τήν 15ην 'Οκτωβρίου — έδήλωσε ότι εκατεπλάγη από τó περιεχόμενο τού βιβλίου, επού δέν περιέχει έρωτισμό.

Τό κεφάλαιο περί τής πλήρους φιλοξενίας τών ξένων προσωπικοτήτων, τιτλοφορείται: 'Είς τήν ύπηρεσίαν τής αυτού μεγαλειότητος τού σέξ.

Κατά τήν Λεβύ, οι πλείστοι τών πελατών τών κώλλ - γκέρλς προέρχονται εκ τών άναπτυσσομένων χωρών, μεταξύ τών οποίων αναφέρεται οπώς η 'Ινδουσία.

Η Λεβύ ισχυρίζεται ότι τó Φόρειν "Οφφισ πληρώνει τους λογαριασμούς ψυχαγωγίας — 30 έως 40 στερλίνες δι' έκαστο κώλλ - γκέρλς για μία νύκτα

ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΤΑΙ ΜΕ ΔΥΟ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ, 6.
Τό όρκωτό ανακριτικό συμβούλιο τής επαρχίας Λός Άντζελες εξέδωσε χθές παραπεμπτικό δούλεμα εναντίον τού Τζών 'Ερλιχμαν, πρώην συμβούλου τού προέδρου Νίξον, για άνωμοσία προς διαπραξί διαρρήξεως και επί ψευδορκία.

Ο ύπουργός Δικαιοσύνης κ. Ρίτσαρτσον σέ συνέντευξί του προς τήν εφημερίδα "Ουάσιγκτων Πόστ" πού δημοσιεύθηκε χθές, έδήλωσε ότι εξέηθη από τó "Εφ Μπί "Αϊ να διερευνηθή τής διαρροές από τó ύπουργείο Δικαιοσύνης επί τής ανακρίσεως επί τών καταγγελιών άν ό Σπύρος ΒΑγκνιου έλάμβανε άπρομήθειες προτού έκλεγθί αντιπρόεδρος.

ΜΗ ΜΟΛΥΝΕΤΕ τές πηγές, τές λίμνες και τές άκρογιαλιές.

ΜΗ ΠΕΤΑΤΕ άπορρίμματα έδω και εκεί.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Ένας απλός καλοπροαιρέτος πατέρας που δέχτηκε τώρα το καλοκαίρι το φοιτητή γιόκα του παρατηρούσε σ' ένα στενό οικογενειακό κύκλο ότι οι φοιτητές στην Ελλάδα βρήκαν τώρα το δρόμο τους και ενδιαφέρονται για τα μαθήματα τους μονάχα. Καταργήθηκε η παλαιά κατάσταση που βασιλευσαν οι πολιτικές φοιτητικές διαδηλώσεις, οι θορυβώδεις συζητήσεις στο προαύλιο του Πανεπιστημίου, οι μικροσυμπλοκές και οι συγκρούσεις με την αστυνομία.

Η σκηνή αυτή από τη ζωή του λαού μας ανακίνησε στο μυαλό μου το πρόβλημα της πολιτικοποίησης της σημερινής νέας γενιάς. Ένα καυτό πρόβλημα που ενδιαφέρει άμεσα τους νέους, έμμεσα τους γονείς και γενικά όλους μας.

ΠΡΩΤΑ ΑΣ ΕΞΕΤΑΣΩΜΕ ΤΙΣ ΕΙΝΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ.

Όλοι θα συμφωνούμε ότι με τον όρο πολιτικοποίηση έννοούμε το ενδιαφέρον και την ενασχόληση των ατόμων για το κοινό, το δημόσιο πρόβλημα, έσωτερικά και διεθνή. Το ενδιαφέρον για ύγιη διακυβέρνηση κατά την άποψη της πλειοψηφίας, με σκοπό την εύτυχη αρμονική ζωή ενός έθνους και γενικά όλης της ανθρωπότητας κάτω από ελεύθερες δημοκρατικές συνθήκες.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΑΣ;

Τόσο στον Κυπριακό χώρο όσο και στον Έλληικό τό ύψος της πολιτικοποίησης των νέων μας είναι χαμηλό. Πριν τον μαύρο Απρίλη του 1967 η πολιτικοποίηση των νέων στην Ελλάδα μ' επικεφαλής τους φοιτητές μας βρισκόταν σε ικανοποιητικό επίπεδο. Στην Κύπρο, εξαιρεμένης της ύπαρξης της οργανωμένης δράσης από την πρώτη 20ετία του 1900, η πολιτική ζωή σε άποιακό περιβάλλον, δεν φύτρωσε. Από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας άρχισε μία προσπάθεια ανάπτυξης πολιτικής ζωής. Αυτή η προσπάθεια βρίσκεται στα πρώτα της βήματα.

Στα πρώτα βήματα της πολιτικής ζωής της Κύπρου σοβαρό ρόλο διαδραματίζει η ΕΔΕΚ και η νεολαία της κάτω από το λάβαρο της Ε. Δ.Ε.Ν.

Το συμπέρασμα μας είναι οι νέοι μας σ' όλο τον Έλληικό χώρο δεν ενδιαφέρονται για τη πολιτική. Για υποστήριξη του συμπεράσματος μου, θ' αναφέρω μερικά αποδεικτικά στοιχεία από την ζωή των νέων μας.

Κατά την διάρκεια της

ποδοσφαιρικής περιόδου τακτικώτατα κατακλύζονται τα γήπεδα από ένθουσιώδεις νέους για παρακολούθηση του «αθλήματος» (αν παρέμεινε αθλημα) και κυρίως για φανατική, δυναμική υποστήριξη της ομάδας των.

Αντίθετο σε μία αίσουσα θεάτρου το βράδυ ή ταυτόχρονα το ίδιο απόγευμα μ' ένα σοβαρό θεατρικό έργο αλλά οι θεατές διαδηλώνουν στο προαύλιο του Πανεπιστημίου, οι μικροσυμπλοκές και οι συγκρούσεις με την αστυνομία.

Η σκηνή αυτή από τη ζωή του λαού μας ανακίνησε στο μυαλό μου το πρόβλημα της πολιτικοποίησης της σημερινής νέας γενιάς. Ένα καυτό πρόβλημα που ενδιαφέρει άμεσα τους νέους, έμμεσα τους γονείς και γενικά όλους μας.

Βλέπουμε τους νέους να τάσσουν σάν στόχο τους τον εύκολο και αθέμιτο πλουτισμό και την γλυκεριά ζωή (Ντόλτος - Βίτα). Το κίνητρο του οξεί στο μπάρε, τις διοκοθήκες, τα καμπαρέ, και γενικά στη νυχτερινή ζωή των πόλεων. Μία κούρσα ΑΛΦΑ ΡΟΜΕΟ, ένα σεξ κορίτσι ή ένας ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ άγος, ΠΑΟ κατήνησαν το ιδανικό της πλειοψηφίας της νέας μας γενιάς:

Δεν παίρνουμε στοιχεία για απόδειξη του ισχυρισμού μας την εκπλήρωση βασικών αναγκών των νέων μας ήτοι θεάματα, σεξ ψυχαγωγία, αλλά την τάση της νεολαίας μας, της πλειοψηφίας, να ενδιαφέρονται αποκλειστικά και φανατικά μ' αυτά και την αδιαφορία της να προβληματίζεται σε σοβαρά κοινωνικά θέματα. Όχι ν' ακούει νέες και νέους να συζητάνε για Λαμπίρη, Βαρτάνη και παράξενο ταξιδιώτη.

Δεν παραβλέπουμε το ότι οι νέοι μας διαβάσουν εφημερίδες, ότι συζητούν κάποτε γεγονότα εντυπωσιακά διεθνή και έσωτερικά. Αυτοί οι προβληματισμοί είναι οπαρδοικοί και παροδοικοί.

Η διάγνωση μας έδειξε ότι οι νέοι μας είναι άπολιτικοποιημένοι. Ποιοι ευθύνονται όμως γι' αυτό; Μήπως είναι φυσιολογική ή τεχνητή η κατάσταση αυτή; Η γνώμη μας είναι ότι οι έκμεταλλευτές των νέων και γενικά των λαών δημιουργούν και καλλιεργούν την κατάσταση αυτή για να νάναι ανενάχλητοι στο άπρόσωπο έκμεταλλευτικό έργο τους, άπακοιμίζοντας τους νέους μας με το ποδόσφαιρο, το σεξ, τα κακόγυατα θεάματα. Έτσι δεν αφήνουν τα νειάτα να δουν την αλήθειαν, να προβληματιστούν σε κοινωνικά θέματα και ν' αντιταχθούν

στα συμφέροντα του κατεστημένου και της πλουτοκρατικής τάξης.

Είναι από την διάγνωση αυτή που ηγάζει το βαρύ χρέος για την πνευματική, πολιτική ήγεία και ιδιαίτερα τη δημοκρατική, για σοβαρό προβληματισμό και ανάληψη ευθύνης και δράσης.

Είναι μεγάλη η ευθύνη γιατί μέχρι τώρα δεν τέθηκε το πρόβλημα της ανάγκης ή μη της πολιτικοποίησης των νέων στο έαυτο του κάθε «ήγέτη» και στους κυβερνήτες είτε γιατί δεν έχουν επίγνωση της μεγάλης σημασίας τους για την εθνική μας προκοπή και γενικά την ανάπτυξη του ανθρώπου μέσα στο εύρύ κοινωνικό σύνολο είτε γιατί διατάζουν ν' αντιμετωπίσουν το πρόβλημα καθαρά και δίχως περιστροφές.

Αφού βγήκε το συμπέρασμα ότι η πολιτικοποίηση των νέων μας είναι πτωχότατη και οι νέοι μας συγκεντρώνονται στις σπουδές των κοιτάζουν τη δουλειά τους και αποφεύγουν το «πεζοδρόμιό» την όνεργία, δεν πρέπει να χαϊρόμαστε και να έπαυουμε τους «συνετούς» νέους μας; Αυτό έρωτούν οι υποστηρικτές της άπολιτικοποίησης.

Στο έρώτημα αυτό παραθέτουμε αούτωση απάντηση του μεγάλου μας εκπαιδευτικού κ. Παπανούτσου που μας βριακει όπόλυτα συμφώνους.

«Λοιπόν, όχι, δεν χαίρομαι που έχασαν οι νέοι μας το ενδιαφέρον για την πολιτική. Οι νέοι είναι η καινούργια μαγιά που έρχεται ν' ανανεώσει τη ζύμη του λαού. Η σημερινή δική τους άπαιξία και άδιοφορία για τα πολιτικά πράγματα θα γίνη αύριο άπαιξία και άδιοφορία του λαού για την πολιτική του ζωής. Και αυτό ούτε λίγο ούτε πολύ σημαίνει: ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Ένας λαός που σιγά - σιγά χάνει το ενδιαφέρον του για την πολιτική, έτοιμάζεται να γίνη μάζα, όχλος, συμφέτος, πρόθυμος να υποταχτή στην βουλιμία και την άρχμανία ενός τυράννου και των κολάκων του. Η Δημοκρατία στέκεται και πέφτει μαζί με την ευγενή όρμη, τον έρωτα και το πάθος της πολιτικής. Δεν είναι καθόλου φρόνιμος ό δημοκρατικός πολίτης που συμβουλεύει το παιδί του να «καιτάζουν τη δουλειά τους» και ν' μην «ανακατεύονται στην πολιτική». Εάν άπροφήσει μαζί με το πολιτικό τους σισθητήριο και το πολιτικό ενδιαφέρον τους, εάν ή άγνοια τους γίνη άπάθεια και άδράνεια, ή πολιτική του τόπου θα πέση στα χέρια των έπαγγελματιών που θα φέρουν τη διαφθορά και άλλη διεξόδο δεν θ' αφήσουν - παρά την όν-

τορσία και τη βία».

Έκείνοι που νομίζουν ότι βλέπουν από την πολιτικοποίηση των νέων κρύβονται πίσω από το έπιχείρημα ότι ή βία ά δράση των νέων σε διάφορα κέντρα του κόσμου όπως στο Παρίσι, Βερολίνο, Λονδίνο, Νέα Υόρκη και άλλαχού είναι κακό αποτέλεσμα της πολιτικοποίησης.

Πιστεύουμε άκράδαντα ότι για ν' μην πλημμυρίζουν οι δρόμοι από έπαναστατημένους νέους ένας δρόμος ύπάρχει. Νά βάλουμε τους νέους στην δημοκρατική άμιλλα, την ειρηνική επανάσταση, να δώσουμε ευκαιρίες στους νέους ν' αναλάβουν ευθύνες, να τους δώσουμε έσοία ν' όκούονται οι ιδέες τους και ν' πειραματιζόμαστε. Όταν πιέζονται οι νέοι, όταν στερούνται πολιτικών κ.ά. άνθρωπίνων δικαιωμάτων όταν έμποδίζονται στον ευγενικό τους όγωνα να εκπληρώσουν τόραμά

τους για ένα κόσμο άρμονικό δίχως έκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο σε άτμόσφαιρα ελεύθερη, δημοκρατική και ειρηνική τότε ή επανάσταση των νέων με τις βιαίες της είναι ιερή και εκείνοι άξιοθαύμαστοι.

Η πολιτικοποίηση θα όξυνη την κρίση των νέων, θα τους διαπαιδαγωγήση στην κατανόηση του κοινωνικού βίου, θα τους καταστήση ικανούς για εκτίμηση κοινωνικών καταστάσεων και δεν θα γίνονται ύποχειριο όργανα των έπιτηδίων που ένεργούν τυφλά και βίαση όπως ό Χίτλερ στη Γερμανία κ.ά. δικτατορική, φασιστική καθεστώτα.

Λοιπόν επικίνδυνος είναι οι νέοι εκείνοι που δεν ενδιαφέρονται γνήσια και ειλικρινά για την πολιτική, οι πολιτικά άμαθείς και άδιαπαιδαγώγητοι κοινωνικοί νέοι. Αυτούς είναι που άσκολεύσε ό Περικλής άχρήστους για

την κοινωνία. Αυτούς χρησιμοποιούν, στρατολογούν οι δικτατορίες, τους μετατρέπουν σε ρομπότ ή παπαγάλους και διαλαλούν δηλητηριασμένα αλλά ζωχαρωμένα στην έπιφάνεια συνθήματα και έτοιμάζουν έξωτερικούς ήμπεριαλιστικούς, φασιστικούς πολέμους ή έσωτερικούς έμφυλιους πολέμους ή μεταποικιακές κινήσεις στες πατρίδες τους, όπως και στη δικιά μας πατρίδα Κύπρο και Ελλάδα. Οι πολιτικοποιημένοι νέοι δύσκολα προφέρονται για τέτοιες σοβαρές καταστάσεις. Αυτοί γίνονται οι ελεύθεροι πολίτες των δημοκρατικών σοσιαλιστικών καθεστώτων και άχι δουλικά στήθη των τυραννικών πολιτευμάτων.

ΤΕΛΟΣ Α' ΜΕΡΟΥΣ
Ακολουθεί Β' μέρος: Η όρθη διαδικασία πολιτικοποίησης των νέων.
ΦΟΙΒΟΣ

Κυπριακή Παιδεία

Η παιδεία μας ακολουθεί πιστά την Έλληνική παιδεία και τις διατάξεις του ύπουργείου παιδείας της Ελλάδος. Δεν διατηρεί σχεδόν καμιά άυτονομία. Οι λόγοι που προβάλλονται για την προσκόλληση της Κυπριακής έκπαιδευσης προς την εκπαίδευση της Ελλάδος είναι ότι ή Κύπρος μόνο έτσι θα μπορούσε να διατηρήση τον έλληικό της χαρακτήρα. Ασφαλώς δεν θα άποτελούσε αυτό μενόνεκτημα αν ή εκπαίδευση στην Ελλάδα ήταν προοδευτική και έκσυγχρονισμένη.

Όμως το σημερινό δικτατορικό καθεστώς στην Ελλάδα κατάργησε κάθε προσπάθεια που έκαναν οι προηγούμενες κυβερνήσεις για μεταρρύθμιση και ανανέωση της παιδείας, άπέσυρε από την κυκλοφορία όλα τα καινούργια βιβλία που είχαν έδοθη και έφάρμοσε αντίθετα όπισθοδρομικά μέτρα. Ξασηρθαν σε χρήση τα παλιά βιβλία και οι παλιοί τρόποι διδασκαλίας. (πρό του 1940).

Τα βιβλία αυτά έχουν πάει το σήμα της δικτατορίας και με τη δωρεάν παροχή τους από το έλληικό κράτος γίνόμαστε κι' έμεις αιχμάλωτοι και ύποχρεωμένοι να τα διδάσκουμε. Είναι γραμμένα στην καθαρεύουσα, τη γλώσσα που τα παιδιά δεν είναι σε θέση πάντοτε να καταλάβουν. Για τις μικρές τάξεις είναι άκατανόητα για τις μεγαλύτερες άνεπαρκή.

Πιο πολύ με την γραμματική και το συντακτικό της αρχαίας γλώσσας με άποτέλεσμα να κουράζονται τα παιδιά, το μάθημα να τους γίνεται μισητό και να τους διαφεύγει τελείως το περιεχόμενο και οι ιδέες των κλασσικών συγγραφέων. Με την κακή μέθοδο διδασκαλίας ή εκπαίδευση άποτυγχάνει στον άνθρωπιστικό της σκοπό.

Η ύλη που διδάσκεται είναι φορτωμένη με πολλές λεπτομέρειες, που τα παιδιά είναι ύποχρεωμένα να μελετήσουν μέσα από τα κακά βιβλία που τους δίδονται. Ο καθηγητής στη διάρκεια του μαθήματος πιο πολύ μιλά ό ίδιος και έλάχιστος διάλογος γίνεται που ν' όξυνη το μυαλό του μαθητή. Ο καθηγητής που βρίσκει μέσα σ' ένα τέτοιο όπισθοδρομικό πρόγραμμα και βιβλία πρέπει να είναι ό ίδιος πολύ συνευθητά προοδευτικός για να προσπαθήση εφαρμόζοντας δικούς του τρόπους και παραγνωρίζοντας τα βιβλία, να δημιουργήση μια διαφορετική κατάσταση και να μεταδώση στους μαθητές καινούργιες ιδέες.

Η διακήρυξη των άνθρωπίνων δικαιωμάτων των ήνωμένων Έθνών καθορίζει σαν σκοπό της εκπαίδευσης την κατανόηση και άλληλοεκτίμηση μεταξύ των λαών και των κρατών της γής και την προαγωγή των σκοπών της διακήρυξης. Η δική μας εκπαίδευση αντίθετα έχει χαρακτήρα σωβινιστικό. Μαθαίνουν τα παιδιά ότι το σπουδαιότερο έθνος στον κόσμο είναι το Έλληικό, με τον μεγαλύτερο πατριωτισμό και τα μεγαλύτερα έπιτεύγματα. Έφθασε

άκόμη το δικτατορικό καθεστώς των Άθηνών στο σημείο να έδιδη βιβλία σχολικά με σελίδες έναντιόν των κομμουνιστών και ύπερ της επανάστασης της 21ης Απριλίου 1967». Σε διδακτικό βιβλίο της γλώσσας κατηγορείτο και ό Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος για φιλοαριστερισμό.

Το μεγαλύτερο μειονέκτημα της παιδείας μας είναι το γλωσσικό. Διδάσκονται οι μαθητές τα αρχαία έλληικά, τα νέα έλληικά, τη καθαρεύουσα. Όταν προσθέσουμε και την διάλεκτο, που μιλούμε στη Κύπρο, έχουμε έτσι τέσσερις γλώσσες. Τα αρχαία έλληικά είναι γλώσσα που δεν μιλιέται, ή καθαρεύουσα είναι γλώσσα φτιαχτή. Τα νέα έλληικά είναι ή καθαρή έλληική γλώσσα που μιλιέται και γράφεται. Με όλα αυτά δημιουργείται μια σύγχυση στο μυαλό των παιδιών και δεν είναι δυνατό ν' αποκτήσουν ένα δικό τους γλωσσικό όργανο που να τους δίνει τη δυνατότητα να εκφράζονται με άκρίβεια, λιτότητα, και σαφήνεια. Στα γραπτά των μαθητών κυριαρχεί ό βερβαλισμός, ή φλυαρία και επανάληψη. Το φασιστικό καθεστώς της διατάξε να διδάσκουμε την καθαρεύουσα. Το γλωσσικό θέμα που συνδέεται άμεσα με την πολιτική κατάσταση και τα παλιά λόγια του φασισμού, άποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα βάσανά μας. Οι λέξεις, όπως και στην έποχή του ναζισμού στη Γερμανία, χάνουν την πραγματική σημασία τους.

Γραμματα και Τεχνες

Ματιές στη θεατρική μας παράδοση

Τό Θεάτρο στην Κύπρο διανύει ακόμη τό Έτος Μηδέν. Διανύει τό Έτος μηδέν και μάλιστα χωρίς καμιά έλπιδοφόρο προοπτική ότι ό επόμενος χρόνος, ή τό σύντομο μέλλον, θά είναι τό Έτος Ένα έστω και Ένα θήμα πρός τήν κατεύθυνση αυτή.

Έκφράζουμε μ' αυτό τόν τρόπο τήν απογοήτευσή μας και μιλούμε με άμφιβολίες για τό αύριο, έχοντας ύπ' όψη μας τήν πείρα τών τελευταίων 20—25 χρόνων. Σκοπός μας είναι να άποκαλύψουμε όρισμένες αλήθειες, γύρω από τήν μέχρι τώρα δραστηριότητα όρισμένων ανθρώπων στον τομέα τής δημιουργίας ενός Θεάτρου στον τόπο μας χωρίς πρόθεση να κατηγορήσουμε ή να έπικρίψουμε εύθυνες σε συγκεκριμένα πρόσωπα, θά προχωρήσουμε κάνοντας άπόπειρα να δούμε λίγο πίσω και να έρευνήσουμε καταστάσεις στην ούσία τους προσπαθώντας να τις έρμηνεύσουμε.

Για άποκλειστικά δική μας εκκολαία θά δούμε Ένα διαχωριστικό όριο στην μέχρι τώρα Θεατρική μας παράδοση. Τό όριο αυτό άς είναι τό 1960, ή χρονιά τής Άνεξαρτησίας τής Κύπρου. Έτσι θάχουμε τό Θεάτρο έπί Άγλοκρατίας, και τό Θεάτρο έπί τών ημερών τής δικής μας Δημοκρατίας.

Δέν μας είναι καθόλου δύσκολο να τοποθετήσουμε τό πρόβλημα του Λαού μας μέσα στην Ιστορική πορεία. Ύστερα από αιώνες κάτω από τούς Τούρκους μας παραλαβαίνουν οι Έγγλέζοι, και με τήν «καλύτερη» μεταχείριση που τυγχάνουμε απ' αυτούς, αρχίζουμε να αναζητάμε τό πραγματικό μας πρόσωπο. Αρχίζουμε, σαν Λαός, να φτιάχνουμε σχήματα — στόχους.

Αρχίζουμε να χαράσσουμε γραμμές για πραγμάτωση αυτών των στόχων. Είναι τά πρώτα Έθνικοκοινωνικά κινήματα. Είναι ή ίδρυση Κόμματος τής Έργατικής Τάξης, ή ίδρυση συντεχνιών για διεκδίκηση καλύτερων τρόπων διαβίωσης του εργαζόμενου λαού, ή ίδρυση Άγροτικών Ένώσεων, ή προσφορά Κυπριακού αίματος στον άντιφασιστικό αγώνα, τό Δημοψήφισμα του 1952, και τέλος ό ένοπλος αγώνας του 1955. Πέρα από τήν τελική έκβαση του τελευταίου κινήματος μαζι με όλα τα προηγούμενα κινήματα πρέπει να θεωρούνται ένωμένα, δεμένα αναμεταξύ τους, με στόχο τους τήν Έθνική άποκατάσταση και τήν κοινωνική δικαιοσύνη.

Αυτή τήν εποχή ύπάρχει Θεάτρο στην Κύπρο. Ίδιαίτερα πριν από τό 1960. Αρχίζει έντονη κίνηση μετά τό τέλος του πολέμου, και συνεχίζει αυτή ή κίνηση μιά άνοδική πορεία. Σιγά - σιγά ό Έρασιτέχνης μετατρέπεται σε επαγγελματία. Σιγά - σιγά οι άνθρωποι του Θεάτρου

μηχανεύονται χίλια δυό κόλπα για να τραβήξουν κόσμο στις παραστάσεις τους και να βγάλουν λεφτά. Κι έτσι γίνονται σιγά - σιγά άρκετοί οι άνθρωποι που πρέπει να βγάλουν τή ψωμί τους από τό Θεάτρο. Και γίνονται άρκετοί Θίασοι. Και έρχεται ό συναγωνισμός — ό έμπορικός συναγωνισμός.

Θίασοι που γενιούνται και σβήνουν, θίασοι που ξεκινάνε με πολλές — πολλές υποσχέσεις τις οποίες εγκαταλείπουν κιόλας από τήν αρχή. Κι' όλοι τους καταλήγουν στην επιθεώρηση ή φαρσοκωμωδία δια τήν κακοφτιαγμένη ήθογραφία και τελικά στην οικονομική χρεωκοπία.

Όλα τά είδη Θεάτρου έχουν άπασχολήσει τό Θεάτρο αυτής τής περιόδου (πριν άπό τό 1960). Τό μόνο πράγμα που δέν άπασχόλησε τούς ανθρώπους που κάνουν αυτή τή δουλειά ήταν ό χώρος μέσα στον οποίο κινούνται, και ό κόσμος ό οποίος έρχόταν στις αίθουσές τους για να δώσει τόν όβολό τους.

Τή στιγμή που Ένας Λαός αγανίζεται για συγκεκριμένα πράγματα που θέτει συγκεκριμένους στόχους, ή τή στιγμή που ό ίδιος ό Λαός προσπαθεί να συνειδητοποιήσει άλλα πράγματα και πολλές φορές βρίσκει τόν έαυτόν του πελαγομένο, και τό μόνο που ζητά είναι ένα χέρι βοηθείας, σωτές τις στιγμές άκριβώς ή Τέχνη καλείται να φωτίσει δρόμους, να παίξει τό ρόλο τής τύψης για τούς άμαρτωλούς, μέχρι να φτάσει και στο σημείο να πετάξει συνθήματα. Σωτές λοιπόν, τις δοσμένες στιγμές που ζούσε ό Κυπριακός Λαός τό Θεάτρο έμεινε ένας παθητικός παρατηρητής Ένας ψυχρός τρίτος....

Δέν μας ενδιαφέρει να άναφερθούμε όνομαστικά στις κινήσεις που έφάνιστηκαν και που στή συνέχεια διαλύθηκαν. Μας ενδιαφέρει τό τέλος όλων αυτών των κινήσεων. Μας ενδιαφέρει τό ότι μοιραία κατέληγεν στο ίδιο απελπιστικό άποτέλεσμα: Τή χρεωκοπία. Άς μη ξεγελιόμαστε. Τό Θεάτρο πρέπει να άσχολεϊται με τά προβλήματα του Λαού να άνοίγει δρόμους προς τή λύση τους. Ποτέ δέν γράφεται ένα έργο τέχνης τή στιγμή που τό θέλουμε και όπως άκριβώς τό θέλουμε. Κι έτσι τό Θεάτρο, παραμένοντας ούσιαστικά έξω από τά προβλήματα του τόπου, παρέμεινε κι έξω μακριά από τό Λαό. Τό τονίζουμε ότι: Οι τυχόν έμπορικές έπιτυχίες δέν έχουν σχέση με τό πρόβλημά μας. Για λόγους έκτόνωνσης, για λόγους εύκολης άναψυχής κ.τ.λ. κ.τ.λ. συμβαίνει πάντοτε σε πολλές περιπτώσεις οι αίθουσες να είναι γεμάτες. Άλλά νομίζουμε, ότι οι περιπτώσεις αυτές δέν μετρούν, όταν θέλουμε να μιλήσουμε για

πραγματικά Λαϊκό Θεάτρο. Και επειδή με τό να θγαίνεις και να λείει ότι κάνεις θέατρο, αυτόμάτως γίνεσαι τό Ένα σκέλος μιάς συναλλαγής — μιάς πράξης — (άπό τήν μιά ό καλλιτέχνης κι από τήν άλλη τό κοινό), πρέπει να παίξεις τίμια τό ρόλο σου: άλλίως θάρθει ό ..... Έτερος τών συναλλασσομένων ό κόσμος, και θά σου ζητήσει έξήγηση. Κι αν δέν μπορείς να του τή δώσεις, θά σε εγκαταλείψει άσπλαχνα κι ούτε θά γυρίσει πια ποτέ να σε κοιτάξει!

Και φτάσαμε στην Άνεξαρτησία, στά 1960. Τό κεφάλαιο έξοργιά στά παρθένα έδάφη τής νεοϊδρυτής Δημοκρατίας. Οι Έγγλέζοι φύγανε σχεδόν από τήν Λευκωσία και συγκεντρώθηκαν στην Δεκέλια και Έπισκοπή, φύλακες άγγελοί μας μαζί με τήν Τουρδύκ και τήν Έλδύκ, και Ένας Λαός που τάχα χαμένον.

Διερωτάσαστε αν οι άνθρωποι που ύπηρετούσαν τό Θεάτρο κείνες τις ώρες είχαν συνείδηση όποιοδήποτε καθήκοντος απέναντι σε κείνα τά πράγματα. Τι κάναμε για να πλησιάσουμε τούς Τούρκους, να φέρουμε τούς άπλούς ανθρώπους με τό μέρος μας; Πόσες φορές μίλησαν οι καλλιτέχνες μας γι' αυτή τή τήρια φιλία; Ποιές έπαφές άποπειραθήκαμε να κάνουμε με τούς Τούρκους καλλιτέχνες;

Βοηθήσαμε καθόλου τόν Κυπριακό Λαό να συνειδητοποιήσει τή νέα κατάσταση; Να βρή τήν ταυτότητά του; Να δη τί μπορεί να κάνει και τί δέν μπορεί; Μιλήσαμε στο Λαό μας;

Και έτσι φτάσαμε στο 1963, τό Δεκέμβρη. Και ή συνέχεια δέν τελείωσε ακόμη. Παρ' όλες τις προσπάθειες που έγιναν, συνεχίζουμε να καταλήγουμε στο ίδιο άποτέλεσμα: άποτυχία. Τό Θεάτρο Τέχνης, με νέα παιδιά, άφού άρχισε μιά πολύ καλή δουλειά διαλύθηκε πιεζόμενο από άδόστακα χρέη και .... Έλλειψη στελεχών. Ο ΟΘΑΚ, πιστεύουμε ότι μπορούσε να σταθί σαν τό πρώτο σωστό θεάτρο στον τόπο μας, αν συνέχιζε όπως πρωτάρχισε. Κι άλλες κινήσεις που δημιουργήθηκαν. Άπότυχαν όμως γιατί δέν είχαν καθόλου Λαϊκή βάση.

Και φτάσαμε στην ίδρυση του κρατικού μας Θεάτρου τό

όποιο δυστυχώς άλλαξε μονάχα Ένα πράγμα.

Πρόσφερε στέγη σε 2—3 δεκάδες ήθοποιούς, τούς μετέφερε σε δημόσιους υπάλληλους, ενώ αν βρισκότουσαν εκτός θά κάνανε αγώνα ζωής εδώ κι εκεί, από τήν επιθεώρηση στην ήθογραφία τό πολύ.

Φυσικά γνωρίζουμε ότι τό θεάτρο αυτό ιδρύθηκε άκριβώς για να έξυπηρετήσει μοναδικά τούς σκοπούς που έξυπηρετεί τώρα, να παίξει δηλαδή τόν μουσειακό του ρόλο, και τίποτα πέρα απ' αυτό.

Δέν έχουμε αὐταπάτες. Δέν περιμένουμε από Ένα θεάτρο που εκφράζει άποκλειστικά τήν άστική Τάξη, τήν άστική άρχουσα τάξη, να προσφέρει Λαϊκό Θεάτρο. Δέν είναι στή φύση του. Ένα τέτοιο θεάτρο, τό Κρατικό, δημιουργείται για να ψυχαγωγεί όπως είναι φυσικό, τούς έμπνευστές του. Άσχετο αν τρέφεται από τά λεφτά του Λαού. Αυτός είναι ό τελευταίος που λαμβάνεται ύπόψη.

Η ιστορία ότι αυτά τά χρόνια θά προσπαθήσει τό Κρατικό θεάτρο να... μύση ανθρώπους στα μυστήρια τής Τέχνης, παρουσιάζοντας τά έργα που παρουσιάζει και με τόν τρόπο που τά παρουσιάζει, είναι πραγματικό... ένειρο Καλοκαιρινής νύχτας!

Τόν κόσμο τόν φέρνουμε στο θεάτρο μιλώντας μιά γλώσσα που νάναι και δική του.

Τόν κόσμο τόν φέρνουμε στο θεάτρο όχι πρώτα για να του πάρουμε τά λεφτά του, αλλά για να του μιλήσουμε άνοιχτά, να τόν πληρώσουμε, να του φωτίσουμε μονοπάτια.

Τό θεάτρο είναι πολιτική πράξη (με τήν πλατιά σημασία του όρου). Λαμβάνει θέση σε όλα τά προβλήματα, μέχρι που φτάνει στο σημείο να γίνεται δάσκαλος.

Τό θεάτρο δέν κάνει φτηνή προπαγάνδα, δέν ξεφεύγει από τόν πραγματικό προορισμό του, ό οποίος έχει μοναδικό στόχο τή συνεχή λαϊκή επαγρύπνηση, για να ναι ό κόσμος τουλάχιστον, συνειδητοποιημένος απέναντι στα ζωτικά προβλήματά του.

Μή στρατευμένο θεάτρο στις μέρες μας, σημαίνει όργανισμός στρεφόμενος ενάντια στην τάση του Λαού για

καλύτερηση.

Έχοντας ύπ' όψη μας αυτά, οι νέοι άνθρωποι, οι καλλιτέχνες κάθε λογής, άς σκεφτούμε σοβαρά πια, τί μας άπομένει να κάνουμε. Μόνο με τό πλησίασμα, με τήν καθαρή άνταλλαγή σκέψεων, θά μπορούμε να βρούμε

τρόπους να λύσουμε τό άδιέξοδο, στο όποιο μας όδήγησε μοιραία ή περασμένη γενιά. Μόνο με σκληρό αγώνα θά καταφέρουμε οι συνομιλικοί μας να τραβηχτούν θήμα τό θήμα μακριά από τά γήπεδα...

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

απο τη ξενη λογοτεχνια

CARL SANBURG (1878-1963)

Ο Καρλ Σάντμπουργκ, γιος φτωχών, Σουηδών μεταναστών γεννήθηκε στο Ίλλινόις, των ΗΠΑ. Τα νεανικά του χρόνια τα πέρασε δουλεύοντας περισσότερο, παρά σπουδάζοντας. Δούλεψε γαλατάς, βοηθός σε κουρείο, όδηγός φορτηγού κ.άλλ. Στα δεκαεφτά του, άποφοσιίζει να ξεκινήσει για τα δυτικά των ΗΠΑ, κάνοντας διάφορες χειρωνακτικές δουλειές για να θγάξει τόν έπιούσιο. Η «πορεία» αυτή προς τα δυτικά, τόν βοήθησε να γνωρίσει, από πρώτο χέρι, τήν γλώσσα, τόν χαρακτήρα, τα τραγούδια των άπλων ανθρώπων του Λαού. Από αυτούς, έπαιρνε τόσο τά θέματα, όσο και τήν γλώσσα των ποιημάτων του. Η άγάπη του και ό θαυμασμός του για άπλό άνθρωπο του λαού δίκαια τόν καθιέρωσαν σαν τόν ποιητικό εκπρόσωπο του κοινού ανθρώπου, στην χώρα του. Ο Σάντμπουργκ, τιμήθηκε με τό Βραβείο Πούλιτζερ (1950), τήν ανώτερη πνευματική διάκριση στα Άμερικανικά Γράμματα.

Λευτεριά είναι μιά συνήθεια

Η Λευτεριά είναι μιά συνήθεια κι ένα φορεμένο σασκάκι. Μερικοί γεννιούνται για να τό φορούν άλλοι νό μήν τό γνωρίσουν ποτέ.

Η Λευτεριά είναι φτηνή ή πάλι σαν μιά φορεσιά, τόσο άκριβή, που οι άνθρωποι τήν πληρώνουν με τή Ζωή τους για να τήν έχουν.

Η Λευτεριά είναι άόρατη: αυτοί που τήν έχουν συχνά, δέν ξέρουν πως τήν έχουν μέχρι που τούς τήν πάρουν και τότες μονθάνουν τι έχασαν.

Τι να σημαίνει ούτό; Νάναι τόχατες γρίφος; Ναι, πρώτο απ' όλο άπαντιέται στ' άλφαβητάριο των γρίφων.

Τό νάσαι λεύτερος είναι έτσι κι έτσι: τό μπορείς και δέν τό μπορείς:

Οι πεζοί μπορεί ναχουν λευτεριά μόνο αν ή λευτεριά τους δέν γίνει πεζή. Οι δρομείς μπορεί ναχουν λευτεριά μόνο αν ή λευτεριά τους δέν τους ξεπεράσει. Συχνά φαγάδες έχουν καταβροχθίσει τήν μερίδα τής λευτεριάς τους και τώρα πεινούν. Συχνά πότες παράχυσαν τό κρασί τής λευτεριάς τους και τώρα διψούν.

Είμαι ό λαός, ό όχλος

Είμαι ό λαός — ό όχλος, τό πλήθος, ή μάζα. Τό ξέρεις πως εγώ έφτιαξα όλα τά μεγάλα έργα του κόσμου. Είμαι ό εργάτης, ό έφευρέτης, ό παγκόσμιος κατασκευαστής, (τροφίμων και ρουχιού.

Είμαι τό ακροατήριο που παρακολουθεί τήν Ιστορία. Οι Ναπολέοντες και οι Λίνκολνς άπά μένα προήλθαν. (Πέθαναν.

Τότες έστειλα πιο πολλούς Ναπολέοντες και Λίνκολνς. Είμαι ό ομορόπος. Είμαι ένα χωράφι που σηκώνει κάμποσο όργωμα. Φοβερές καταγιίδες με δένρουν.. Τό Εεχνώ.

Τό πιο καλό μου χύμα ρουφήκτηκε, χάθηκε... Τό Εεχνώ. Όλα εκτός από τόν Χάροντα έρχονται και μ' αναγκάζουν να δουλεύω για να έξοντλήσω ότι μ' όπάμεινε... Τό Εεχνώ. Είναι φορές που γαγγύζω, τινάζομαι, αντίτζω νύρω τό χύμο με λίγες στογόνες σίμα — για να θυμίζω στην Ιστορία πως ύπάρχω. Ύστερο... Τό (Εεχνώ.

Όταν, εγώ ό Λαός, μάθω να μην Εεχνώ εύκολο. Όταν, εγώ ό Λαός, μάθω να χρησιμοποιώ τά μαθήματα του (χτές.

και μάθω να μην Εεχνώ ποιός με λήστεψε πέρσει, ποιός με πήρε για κοράϊδο, τότες δέν θα ύπόρη κανέναν ρήτορα σ' όλη τή γη που να λέη τή λέξη: «Ο Λαός, με τόνο χλευαστικό ή με κάποιο περιπαικτικό χαμόγελο.

Τότες θα φτώξη ή ώρα του όχλου, του πλήθους, τής μάζας.

Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» εκδίδεται κάθε 15 μέρες από συντακτική έπιτροπή και εκφράζει τήν έπίσημη γραμμή τής Σοσιαλιστικής Νεολαίας (ΕΔΕΝ) Τ.Κ. 1064 Λευκωσία, Κύπρος. Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» κυκλοφορεί κάθε δεύτερη Παρασκευή σαν ένωματωμένο φύλλο τής έφημερίδος «ΤΑ ΝΕΑ».

Ένυπόγραφες συνεργασίες δέν εκφράζουν κατ' ανάγκη άπόψεις τής Σ.Ν.—ΕΔΕΝ.

Αναμείνεται έκπληξεις από τόν κ. Μαρκαζίνη Τού Χ. Άνωγειωτόπουλου